

מפת התבוננות ושיח על אודות תהליך ההערכה בקח"ל

מפת ההתבוננות היא כלי התומך בשיח רפלקטיבי על תהליך ההערכה בקח"ל לפי מעגל החקירה. הכלי משקף את שלבי העבודה הרצויים ומסייע לדייק ולתכנן את המשכה באופן המותאם לקח"ל.

למי משמש הכלי?

מפת ההתבוננות מתאימה למילוי בפורומים שונים בקח"ל. למשל: הממ"פ ביחד עם המל"ת, הממ"פ ביחד עם הצוות המוביל בבית הספר שעוסק בהערכה וכו'.

מבנה הכלי

- מפת ההתבוננות בנויה בהתאם לשלבים השונים שבמעגל החקירה, כולל שלב ההערכות.
 - בכל שלב מוצגת רשימה של פעולות שמשקפות יישום מיטבי של השלב ורשימה של פעולות שמשקפות יישום שנחשב ללא מספק.
 - ליד כל פעולה יש משבצת שמאפשרת לסמן ✓ אם היא מתבצעת.
 - בסוף כל שלב יש שורות ריקות שבהן אפשרות להוסיף פעולות שחסרות לדעתכם.
- הערה: הכלי מכוון למודל פעולה מיטבי ומטרתו לעורר שיח פורה. עבדו לפי הקצב שלכם ולפי התמונה הריאלית לקח"ל שבו אתם פועלים.

דרך מוצעת לעבודה עם מפת ההתבוננות

- התמקדו בשלב במעגל שבו נמצא הקח"ל.
- קראו את הפעולות בשני הטורים וסמנו את אלה שמתרחשות בקח"ל.
- קיימו שיח על מה חסר, מה מתרחש באיכות לא מספקת ומה הסיבות לכך. כתבו נקודות שתרצו להמשיך לעבוד עליהם ולשפר.
- התבוננו בשלב הבא במעגל ותכננו את המשך התהליך בקח"ל.

הערכות מקדימה

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באיכות לא מספקת?

- הממ"פ יצא לדרך בלי שיחה עם המל"ת ועם המנהל/ת
- אין צוות קבוע שמונה ולא ברור מי יעבוד באופן סדיר מול הממ"פ
- הצוות שמונה אינו מגויס להערכה או שאין לו זמינות מספקת לעסוק בכך בפועל
- אין כוונה ליצור סדירויות אלא רק הובטח שתהיה זמינות לפי צורך
-
-
-

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באופן מיטבי?

- נערכה פגישה ממ"פ - מל"ת כדי לדבר על התהליך הצפוי במהלך השנה, על הציפיות ההדדיות, על חלוקת התפקידים, ועל השיחה הראשונה עם המנהל
- נערכה שיחה ראשונה עם המנהל/ת (ממ"פ או ממ"פ עם מל"ת) שמטרתה לבחור צוות עבודה מוביל בקח"ל שיעבוד עם הממ"פ לאורך השנה
- הצוות המוביל מורכב מבעלי תפקידים שמבינים את חשיבות ההערכה ואת תרומתה
- נקבעה ישיבה ראשונה עם הצוות המוביל
- בוצע תכנון ראשוני על סדירויות ולו"ז (עם מי, באיזו תדירות, לאלו מטרות וכו')
-
-
-

נקודות
לעבודה,
לשיפור,
לקידום

שלב 1 במעגל החקירה בחירת סוגיות

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באיכות לא מספקת?

- הממ"פ בחר לבד את הנושא או שלא נבחר נושא
- הנושאים לחקירה נבחרו באופן שרירותי ולא ברור הרציונל לבחירה
- הנושאים שנבחרו הם אירועים נקודתיים ואין השלכה לנושאים יותר גדולים או למטרות רחבות יותר (למשל, סקר שביעות רצון)
- הנושאים שנבחרו הם מונחים תיאורטיים ומופשטים שלא הובהרו דיים (למשל, הנושא הוא "יוזמה של תלמידות" מבלי שהוגדר למה הכוונה ואלו פעולות נעשו לקידום הנושא)
- לא מונהגות בקח"ל פעולות או תהליכים שקשורים לנושאים אלה
- לא הוגדרו יעדים ולא מופו הפעולות שנעשות להשגתם והתוצאות הרצויות
- התוכנית לא תשתנה ולא משנה על מה יצביעו הנתונים
-
-
-

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באופן מיטבי?

- נערך מפגש/ים עם הצוות המוביל על בחירת נושאים להתמקדות בהערכה השנה
- סיפור הקח"ל, תוכנית העבודה ונתונים קיימים שימשו כבסיס לשיח
- יש הסכמה רחבה שנבחרו נושאים מהותיים וחשובים בקח"ל, ושנערכת תוכנית או פעולות ייעודיות כדי לקדם
- יש רציונל ברור ומושכל לבחירה דווקא בנושאים אלה והידע שייגזר מהלמידה יוכל לתרום לדיוק תוכנית העבודה
- יש רצון ונכונות בקח"ל לשנות ולשפר מהלכים, אם יתגלה בהערכה צורך כזה
- הנושאים חודדו והוגדרו בבירור כך שהכוונה בהם ברורה לצוות, כמו גם הפעולות שננקטות לקידום
- נעשה תהליך של הגדרת יעדים, הפעולות שנעשות להשגתם והתוצאות הרצויות
-
-
-

נקודות
לעבודה,
לשיפור,
לקידום

שלב 2 במעגל החקירה | תכנון איסוף המידע ופיתוח הכלים

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באיכות לא מספקת?

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באופן מיטבי?

- לא הייתה חשיבה מסודרת על תוכנית הערכה שנגזרת מפעולות ומתוצאות רצויות
- נכתבו שאלות לפי מה שנשמע מעניין אך בלי קישור ליעדים
- נוסחו שאלות בנוגע לנושא נקודתי (למשל, שביעות רצון מפעילות) ולא נושא שמעורר תהליך למידה
- נוסח אוסף מעורבב של שאלות ולא על נושא ממוקד (אפשרי אך פחות מומלץ)
- נוסחו שאלות לשאלונים רק כי צריך
- אין חלוקת תפקידים בתוך הקה"ל
- לא נעשתה חשיבה על שילוב מקורות מידע נוספים
- הממ"פ עבד בעיקר בעצמו ולא היה צוות זמין לעבוד איתו
- אין שליטה בכלי MyMap ובכלים האחרים מטעם תחום הערכה
- העדר מודעות להליך התפעולי מול תחום הערכה וללוחות הזמנים
-
-
-

- התקיים תהליך מסודר של בניית תוכנית הערכה שנגזרת מיעדים ומתוצאות רצויות של מהלכים, תוכניות או פעולות שהקה"ל מוביל
- תוכנן אלו כלי הערכה ישמשו ללמידה, מי יוערך ומי הצוות השותף
- לחברי הצוות היה ברור אלו אפשרויות קיימות לשם ההערכה (למשל, קבוצות מיקוד, ראיונות אישיים, תיעוד של תצפיות שתוכננו מראש, תוצרי תלמידים, נתונים קשיחים שנאספים במערכות הקה"ל, נתוני אקלים, הישגים ועוד)
- נעשתה חשיבה לגבי מקורות המידע ולגבי כלי ההערכה. הובהר מה יוערך בכל שאלון ומה יוערך בכלים האחרים
- נוסחו שאלות לכלים השונים שמתייחסות לתוצאות הרצויות וליעדים
- תוכנן לוח הזמנים וחלוקת התפקידים
- העבודה בקה"ל נעשתה בשיתוף ובצוותים
- יש הכרות ושליטה ב- MyMap ובכלים וחומרים אחרים שניתנו על ידי תחום הערכה
- צוות הקה"ל שותף בנוגע לתמונת ההערכה השנתית
- הממ"פ מכיר את ההליך התפעולי מול תחום הערכה ברשת ומחויב לו (למשל, העברת השאלות שבועיים לפחות לפני מועד ההעברה)
-
-
-

נקודות לעבודה, לשיפור, לקידום

שלב 3 במעגל החקירה איסוף המידע

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באיכות לא מספקת?

- המורים לא תומכים במהלך ולכן גם רתימת התלמידים מוטלת בספק
- לא נערך מפגש הכנה למחנכים
- התלמידים לא קיבלו מידע מסודר על מה שצפוי מהם
- הקישורים לא הועברו באופן מסודר ונוצרו אי סדרים
- שיעורי ההשבה נמוכים או שההשבה אינה כנה (שרירותית או מגמתית מתוך כוונה ליצור הטיה)
- היה רצון לאסוף מידע בדרכים אחרות אבל הארגון של המהלך לא היה מסודר
- הנתונים שהתקבלו מהכלים האחרים לא תועדו באופן מאורגן ושיטתי
-
-
-

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באופן מיטבי?

שאלונים

- הקישורים לשאלונים הגיעו לממ"פ והוא ביצע עליהם בקרה
 - צוות הקח"ל גויס ועודכן לגבי התהליך הצפוי, מטרותיו, הלו"ז, החשיבות לקח"ל ומה מתכונן לעשות עם המידע שייאסף
 - נעשה מפגש הכנה למחנכים כדי לחבר לחשיבות ולערך, לתת בטחון וליצור בהירות בתהליך (לרשותכם החומרים: "דף עזר למוביל/ת הערכה" שכולל דגשים להעברה, "דף עזר למחנכים ולמחנכות" ו"הצעה למפגש הכנה למחנכים")
 - הקישורים הועברו על ידי הממ"פ למחנכי הכיתות להפצה, ולכלל המורים (בשאלוני מורים)
 - המחנכים העבירו מסרים לתלמידים לקראת המענה: סוגיית הפרטיות (אנונימיות), אופן ההשבה על השאלונים, מבנה השאלון, חשיבות המידע לתהליך למידה של הקח"ל ומה מתכונן לעשות עם המידע שייאסף (ראו "דף עזר למחנכים ולמחנכות")
 - שיעורי ההשבה גבוהים (כ-80% ומעלה בכל כיתה), כך שהמידע שיתקבל יהיה מייצג במידה מספקת
- #### כלי הערכה אחרים
- גויסו כל מי שייקח חלק בתהליך (למשל מורים, תלמידים, הורים)
 - בוצעו התהליכים (למשל קבוצות מיקוד, תצפיות שיטתיות)
 - המידע תועד ואורגן לקראת ניתוח
 -
 -
 -

נקודות
לעבודה,
לשיפור,
לקידום

שלב 4 במעגל החקירה ניתוח המידע

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באיכות לא מספקת?

- הממ"פ עבד לבדו על העיבוד
- אי הבנה כיצד לקרוא את הנתונים שהתקבלו
- הנתונים הוכנו לקראת הצגתם (במצגת, למשל) שהתקבלו בלי לקשר אותם ליעדים ולתוצאות הרצויות
- המצגת שהוכנה כללה מסקנות נחרצות ולא מבוססות
- המצגת כללה נתונים לא מהימנים (למשל מבוססים על מעט משיבים או על שאלה אחת) ללא הבהרה או הסתייגות מתאימה
- נותחו רק ממצאים שנראים לעין חריגים ולא לפי היעדים והתוצאות הרצויות
-
-
-

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באופן מיטבי?

- נערכו מפגשי צוות מוביל למעבר על הנתונים ולעיבודם
- ההתבוננות על הנתונים הייתה מתוך הנושאים והתוצאות שעניינו את הקח"ל
- הניתוח (הכמותי והאיכותני) נעשה למול היעדים והתוצאות הרצויות שהוגדרו
- הניתוח נעשה באופן זהיר והועלו שאלות וסברות להסברים לאורו (לא מסקנות נחרצות)
- בניית האיותני אותרו תמות והתהליך היה שיטתי
- נעשה תהליך של שילוב מידע מהכלים השונים כדי לייצר סיפור שנותן מענה לנושא הנחקר ולתוצאות הרצויות
- הסיפור הועשר עם דוגמאות וציטוטים ככל שאפשר
- צוינו נקודות שלא התקבל לגביהם מידע ברור או מבוסס דיו ותוכן איסוף מידע נוסף (לפי הצורך או היכולת)
-
-
-

נקודות
לעבודה,
לשיפור,
לקידום

שלב 5 במעגל החקירה | שיתוף הממצאים וקיום שיח משתף עליהם

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באיכות לא מספקת?

- הנתונים לא שותפו לצוותים רלוונטיים בקח"ל ולא התקיים שיח סביבם בקח"ל
- רק חלק מהמחנכים שיתפו את התלמידים במידע
- הנתונים הוצגו אבל לא היה חיבור ליעדים ולתוצאות רצויות
- הוצגו נתונים בישיבת מורים אך לא התקיים עליהם שיח של ממש
- התקיים שיח על הנתונים והועלו הסברים חד משמעיים ("זה קרה כי לא עשינו...") במקום הסברים משוערים
- הנתונים פורסמו בקח"ל (למשל בקיר ייעודי או בדפי מידע) אבל לא נעשתה איתם עבודה
- היה מתח באוויר בזמן ההצגה, תחושת האשמה וכו'
-
-
-

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באופן מיטבי?

- נקבעו מראש הפורומים שבהם יוצגו הנתונים (הנהלה, צוותי מורים, תלמידים, הורים) ומי מציג אותם בכל פורום
- הנתונים הוצגו למנהל/ת, לצוות המוביל ולצוותים שנקבעו
- הנתונים הכמותיים והאיכותניים הוצגו למול היעדים והתוצאות הרצויות
- הצגת הנתונים הייתה בהירה וברורה
- הצגת הנתונים כללה הסתייגויות מתאימות
- התקיים שיח פתוח על הממצאים ועד כמה הם תואמים את הציפיות
- הועלו הסברים משוערים לממצאים שלא השיגו את היעדים או את התוצאות הרצויות (למשל בתהליך של סיעור מוחות)
- נערכה שיחה על דרכי התמודדות אפשריות
- השיח נעשה באווירה נעימה ופתוחה
-
-
-

נקודות
לעבודה,
לשיפור,
לקידום

שלב 6 במעגל החקירה | קביעת דרכי פעולה ויישום התובנות שנלמדו

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באיכות לא מספקת?

לא נערך דיון על המשמעויות של המידע שנאסף ועל התרגום שלהם ליישום

איך נראה שלב זה כשהוא פועל באופן מיטבי?

נבנתה רשימה של הסברים אפשריים שעלו בדיונים הקודמים

התכנס פורום לבחינת כל התובנות שעלו בדיונים ההקודמים

הועלו הצעות לדרכי התמודדות שונות

נערך דיון ביתרונות ובחסרונות של כל דרך התמודדות

נבחרה דרך מועדפת ותכוננו דרכי היישום ולו"ז. היישום יכול להיות מיידית או מוטמע בתוכנית עבודה עתידית

נקבע כיצד ייבחן היישום החדש (מעגל חקירה חדש) הועלו שאלות חדשות שמתאימות למעגל חקירה נוסף

נקודות לעבודה, לשיפור, לקידום